

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 7. De ratione qua digne sumatur sacrosancta Eucharistia ad piritalis
gustus suanitatem ex Christi præsentia sentiendam,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

populo Eucharistiam possit tales reliquias sumere? Idem adhuc respondet, si sint particulae tunc consecratae pertinentes ad sacrificium quod celebravit, posse sumere, quia tota illa est una actio moralis. Si vero sint particulae in alia Missa consecratae, consultius esse ut serventur, sicut prius servabatur; quam ut ita sumantur. Addit alius citatis Henriquez in prius memorato cap. 50. §. 2. Sacerdotem, si post horam à tempore ablutionis reperiat reliquias aut formulas ab aliis preparatas, debere illas reservare in sacrario, sique id non possit fieri, ut cum celebrat in Eremitorio, licere illi eas sumere, etiam post interuallum, dum manet in altari.

CAPVT VII.

De ratione qua digne sumatur sacrosancta Eucharistia, ad spiritualis gustus suauitatem ex Christi praesentia sentiendum.

S V M M A R I V M.

- 124 Dignitas maxima sacrosanctae Eucharistiae, quae est motiuum summae reuerentiae ei exhibenda.
 125 Ratio procuranda eiusdem reuerentiae.
 126 Ratio procuranda humilitatis, cum ad Eucharistiae sumptionem accedendum est.
 127 Ratio timorem (cum quo item accedendum est) temperandi spe diuini auxilij.
 128 Non obstat ea spes quae preparationi animae incumbere debemus.
 129 Fines sacrosanctae Eucharistiae, memoria recolendi.
 130 Occupatio intellectus in considerata summa Dei bonitate, sapientia, & potentia relucente in Eucharistia.
 131 Occupatio eiusdem in remouendis rationem humanarum impedimentis occurrentibus aduersus fidei veritatem de eadem Eucharistia.
 132 Varij effectus Eucharistiae, ex quibus potest excitari voluntas ad illius desiderium, & quasi famem.
 133 Quali amore redamandus Christus dans se nobis in Eucharistia.
 134 Quantam ostendat in hac, si qua nos amoris magnitudinem.
 135 De agendis ipsa communionem.
 136 Agenda post communionem.

Hic ratio, prout à viro quodam pio obseruatum est, consistit primo in procurando, tum reuerentiam, tum humilitatem, tum etiam timorem temperatum; cum quibus conuenit accedere ad tam diuinum, ipsis etiam Angelis tremendum, Sacramentum. Deinde sancte occupando memoriam, mentem, & voluntatem: prout exigit res tanti momenti, prohibitis sensibus & appetitibus sensitiuis, ne illi vagentur, nec isti tumultuentur, sed timore & reuerentia aduenientis caelestis hospitatis compellantur in officio manere. Denique in agendo ea quae decent, siue in ipsa sumptione, siue post eam.

De procuranda reuerentia.

SECTIO I.

124. **P**rimum omnium ante communionem recolendi, seruataque in gestibus & externo habitu modestia, debemus procurare internam reuerentiam, concipiendo mentem, quam possumus sublimem, de tanto Sacramento, tam ab Angelis quam ab hominibus adorando, exultationem; nimirum verè certissimamque fidei actum eliciendo, quo firmissime credamus Christum in Eucharistia contineri. Namque si de ea, ut olim Hebraei de manna, interrogemus, quid est hoc? sicut Moyses illis respondit Exod. 16. Iste est panis quem dedit vobis Dominus ad descendendum,] ita tibi Christus, qui veritas est, nec falli aut fallere potest, respondebit ex D. Ioanne cap. 6. Hic est panis de caelo descendens. Ego sum panis viuus, qui de caelo descendi,] & Matth. 26. Accipite & comedite, hoc est corpus meum.] Quam igitur suscipienda est Eucharistiae dignitas, in qua Dei effusa in nos bonitas per immensam suam sapientiam, infinitamque potentiam sub accidentibus exiguae buccellae panis, mirabili inauditoque artificio accomodate

ad nostrum usum, coarctauit Christum: ita ut plura verissime contineat, qui haeres est vniuersorum:] ad Hebr. 1. Cui data est omnis potestas in caelo & in terra] Matt. 28. Quem Deus exaltauit, & dedit illi nomen quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu omne genu flectatur, caelestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris,] ad Philip. 2. In qua gloria sicut facie ad faciem videndum se exhibens Beatorum panis est (de quo Luc. 14. Beatus qui manducabit panem in regno Dei) ita in Eucharistia dans se fide cognoscendum, cuius est viatorum. Id quod laetabundus exultans fidelis chorus, seu Catholica Ecclesia proficitur canendo, Ecce panis Angelorum factus cibus viatorum, &c. Proficitur pariter dum per publicos suos ministros nomine totius populi, certis horis (quia non potest continue) laudes coram eo diuinas decantant; itemque dum institutione festorum, erectione templorum, horumque exornatione, & ministeriorum ac ministeriorum, ac caeremoniarum varietate & maiestate, atque aliis quibus potest modis honorem & gloriam ei exhibendam curat; ad imitationem eius quae sursum est Hierusalem mater nostra, ad Galat. 4. in qua laus, honor & gloria sine vlla intermissione Christo datur ex cap. 4. Apocalyp.

Procuranda igitur est Eucharistiae reuerentia, mentem erigendo, expendendoque seria consideratione, quam dignum, quamque praestans sit illud quod nobis in eo porrigitur. Est enim Christus corpus sanctissimum, ex Virgine integerrima integerrimum, opera & artificio admirabili Spiritus sancti formatum, perfectissimum, rationi obsequentissimum ex materno utero sine matris dolore, & sine vlla virginalis claustris fractione egressum; cuius attactu depulsi sunt diuersi generis morbi ab hominibus, iuxta illud Luc. 6. Omnis turba quaerebat illum tangere, quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes] cui obiecta est aqua, ambulanti super illius undas, sicut & caelum & terra, quando ipso patiente Sol & Luna obscurata sunt, & petrae scissae: quod post fustas nostri causa laeymas, percellas molestias & ignominias, toleratos labores itinerum, famis, sitis, vigiliarum, vinculorum, verberum, sputorum, coronae spinicae, & supplicij crucis: translatus est in caelum, & ad dextram Patris omnipotentis collocatum: idque cum quanto maiestatis & gloriae splendore, ineffabile est, & arcanum; quod excedens omnem mentis nostrae captum, humile silentio venerandum est: Atque cum tam glorioso corpore simul porrigitur, nobis viuificans ipsum, anima gloriosissima, quae ex primo momento suae creationis, diuinæ naturae intuitionem beata fuit, gratia ac donis Spiritus sancti sine mensura abundans, tanquam inexhaustus thesaurus omnium bonorum caelestium, de cuius plenitudine ceteri omnes acciperent,] ex cap. 1. Ioan. Virtutibus praeterea omnium pulcherrimas ac prestantissimas ornata, & meritis innumerabilibus maxima. Quinetiam (quod infinitis partibus dignus est) diuinitas porrigitur, cui hypostatice id ipsum corpus & anima illud informans vniuntur, ita ut in Eucharistia agnosci debeat eorum omnium creator & supremus Dominus, omnis boni auctor, perfectionum magnitudine & numero infinitus, maiestate supra quam cogitari potest augustissimus, & ideo cum omni animi submissione adorandus, & tanquam excedens omnem mentis nostrae captum humiliter suscipiendus potius, quam parum caute dispiciendus; ne, iuxta Sapientem Prouerb. 25. seruatores maiestatis opprimamur à gloria.

De procuranda humilitate.

SECTIO II.

126. **S**ecundo loco procurare debemus humilitatem, quae Christus in ordine ad hoc Sacramentum commendauit, cum illud instituturus Discipulorum pedes lauit, seque exemplum dedisse ait, ut facerent quemadmodum ille fecit, Ioan. 13.]

Expendendo igitur, quod in nobis ad vilem corporis conditionem, accedat animae (etiam peccatis per confessionem expiatis) miser status, ob tot, tamque varias ad peccata propensiones, quibus est obnoxius; demitamus nos, atque erubescamus coram Deo, ponderantes quam indigni simus,

ut nostri

vt nostri causa tanta maiestas tam admirabile mysterium in-
struerit: si que pudore & verecundia perfide deploremus
peruersitatem nostram, qua cum tanta negligentia & segni-
tate, Sacramentum omnium dignissimum usurpamus. Quan-
doquidem (vt notatum est à D. Bonauen. in tract. qui inscri-
bitur *incendum amoris*) primo Dominus noster propter nos
ibitorus est, nos autem raro vel nunquam ibi totum sumus, p-
pter eum. Secundo, ibi est pretium redemptionis nostrae: &
non liberamur, quod restat per nos. Tertio, ibi vere est Deus,
& non videmus eum ad quem videndum creati sumus. Quar-
to, ibi paratior est ad liberandum nos, quam nos liberari à mi-
seria. Quinto, ipse maximo studio ad salutem nostram, insti-
tuit hoc Sacramentum: nos vero tepide, imo toti frigidissimi
sumus. Sexto, ibi est cum Angelorum frequentia; nos cum
magna cordis irreuerentia. Septimo, ipse ibi ardens est, pro
sua dilectione: nos ibi remissi sumus in gratiarum actione.
Octavo, ipse ibi est cibus Angelorum ad nostram refectioem;
& nos non gustamus eam, propter nostram corruptionem.
Nono, quod dispergimus per culpam, ipse congregat per gra-
tiam, nec tantum grati sumus. Denique ipse est panis confir-
mans cor hominis, & nos languidi manemus: fons est ver-
beratus, ex quo ad omnes Sanctos permanat omnium spiri-
tualium donorum affluentia: & nos aridi ac talium dono-
rum inopes invenimur.

De spe cum timore coniungenda.

SECTIO III.

Tertio loco cum timor accedendi indigne ad sacrosan-
ctam Eucharistiam, facile sequatur eam de qua agimus
reuerentiam & animi demissionem, is quidem abiectus
non est, quia misericors & miserator Dominus escam dedit
timentibus se. [Psal. 110. sed est temperandus spe, qua susten-
tetur animus expectatione auxilij Dei, qui etiam proprio
Filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit il-
lum: quomodo enim ille cum illo non omnia nobis dona-
bit, ad Rom. 8. Gustate inquit Spiritus sanctus per os David Psal.
33.] & videte quoniam suavis est Dominus. Beatus vir qui
operatur in eo. Diuites eguerunt & esurierunt, inquirentes au-
tem Dominum non minuantur omni bono.] Si te deiciat
maiestas Christi in caelo regnantis: erigat te humilitas se tibi
in cibum dare dignantis, ac desiderio desiderantis hoc Pa-
scha manducare tecum. Magna fuit humilitas nascentis in
stabilio; maior mortis morte ignominiosa in cruce, sed ma-
ximam regnantis in caelo, & nihilominus sub exigui panis
& vini speciebus villis. tradentis se hominibus, abiectis; imo &
scleratis pro arbitrio tractandum, atque adeo comedendum,
non vno tantum loco & tempore, sed vbiq; terrarum, & do-
moe veniat: seu ad consummationem vsque saeculi. Pastor est
bonus, qui proprio corpore pacit oves suas, nec venit vt per-
dat & mactet, sed vt illae vitam habeant, & abundantius ha-
beant, ex Ioan. cap. 10. Nouit ipse, qui sapientia est aeterna, fi-
gmentum nostrum: expertus est nostras infirmitates, qui tam
salutare nobis praescripsit aduersus aeternam mortem antido-
tum, & praestitit ad vitam aeternam subsidium. Non enim ha-
bemus, inquit Apost. ad Hebr. 4. Pontificem, qui non possit com-
pati infirmitatibus nostris; tentatum per omnia pro simili-
tudine, absq; peccato. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum
gratiae, vt misericordiam consequamur, & gratiam inuenia-
mus in auxilio opportuno.] Dicitur anima tuae, si nimio
timore concutitur: Quare tristis es anima mea, & quare co-
ntritas me? spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, sa-
lutare vultus mei, & Deus meus, Psal. 25. Deinde fretus ope
misericordiae diuinae, regna aeternae gloriae, domum tuam ad-
ueniant procede obuiam in spiritu humilitatis, & animo con-
trito, atque admirans dic: Vnde hoc mihi, vt veniat Dominus
meus ad me? non sum dignus vt intres subtectum meum:
attamen dic verbo, & sanabitur anima mea. Iesus es: Dic ani-
mae meae, salus tua ego sum, Psal. 34.]

Quia vero tunc maxime diuinum auxilium adest, cum i-
psi nobis non desumus, quodque nostrarum partium est fa-
cinus: tu interea ne deses sis, sed cum omni diligentia vilem
tam domunculam emunda, & recurre ad B. Viginis alio-
ramq; Sancto. um patrocinium, pro necessario ad tanti regis
exceptionem apparatu obtinendo ex ipsius regia. Illi enim

domestici eius sunt & familiares, plurimum valentes apud i-
psam auctoritate: dignitatis item ipsius, studiosissimi sunt,
ac nostrae utilitatis amantissimi. Imitemur ergo rusticum, qui
excepturus virum aliquem illustrem, casam quidem suam
purgare potest; sed eam ornaturus, ad alienam locupletiorum
opem recurrere cogitur.

De sancta occupatione memoriae, & intellectus.

SECTIO IV.

Ratio de qua agimus sentiendi suauitate ex Christi praesentia in sacrosancta Eucharistia digna sumptione, exigit ex parte memoriae, vt haec occupetur in recordatione finis ob quem ipsum Eucharistiae Sacramentum à Christo institutum est: qui multiplex ceteris. Ac primo, vt gloria Deo quam maxima redderetur per assiduum oblatione sacrificij, omnium quae esse possunt, dignissimi; etque par beneficiis in nos collatis, gratia referretur. Secundo, vt sua praesentia in ta humili specie, nos vehementius excitaret ad memoriam acerbae & ignominiosae mortis suae pro nobis obitae, simulque beneficiorum quae in nos per eam redundant; atque vt reuocato in memoriam, renouatoque sui erga nos amoris tanto argu-mento, nostras ad se rebelles voluntates traheret, iuxta illud Ioan. 12. Et ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum, significans qua morte esset moriturus.] Tertio, vt instar cibi quo velimur nos intime peruadens amatissimus Dominus, sibi penitus coniungeret, eaque coniunctione merita laborum & cruciarum suorum nobiscum communica- ret; nosque confortaret in hac arduissima vita, ac diuinitatis suae thesauro impleret, eleuaretque in excellentiam diuinam, ac tandem viuificaret vita beata.

Ex parte autem intellectus procurandum est, vt euocata cogitatione ab aliis rebus, is occupetur in eliciendo firmo viuoque fidei actu de Sacramenti Eucharistiae veritate; ex quo in administratione tanti mysterij defixus homo, conetur quanto studio potest diuinam adorare bonitatem, sapientiam, & potentiam; quia Dei perfectiones imprimis relucens in eiusdem Sacramenti institutione: bonitas quidem, quia quamuis Angelis peccantibus non pepercerit, tamen vt nos (crimini laetiae maiestatis diuinae perinde reos) redimeret ab omni iniquitate, & exhiberet sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum, vngentium ex quo, in quo, & per quem sunt omnia, demisit ad statum, quem cernimus in Eucharistia, abiectum, & iniuriis, ac ludibriis expositum. Sapientia vero, quia adeo accommodate ad imbecillitatem nostram, summa nostra necessitati consuluit, vt illius singulare remedium institueret eiusmodi, quod esset nobis perinde obuium & familiare, ac cibus quo quotidie vescimur. Potentia denique, quia supra omnes naturae leges tam admirabili inauditique artificio Christum verum Deum & hominem ad dexteram ipsius sedentem, in caeloq; regnan-tem, ita facit praesentem in terris, vt plurimis ac diuersis locis, ab omnibus & singulis fidelibus, sub exigua panis quantitate contentus, sumi possit in cibum vitae aeternae.

Occupetur item intellectus in remouendis rationum hu- manarum impedimentis, si quae occurrant, aduersus ean- dem fidei veritatem: vt possunt esse, quod ea videatur ha- bere quaedam indigna Filij Dei maiestate, quae cum sit tan- ti contineatur tamen re adeo contemptibili & exposita in- finitis indignitatibus, quae ei inferri possunt, non modo à prauis hominibus, sed etiam à bestiis. Necolat igitur intel- lectus dictum Christi, Matth. 11. Beatus qui non fuerit scan- dalizatus in me] quodque ipse ea sua humilitate non reli- querit nos sine testimonio diuinae suae maiestatis. Sic enim eodem D. Matthaei loco, cum appareret homo vulgaris, signa eiusdem maiestatis data mandat renuntiare D. Ioanni Bapti- stae, in quiens discipulis ipsius. Ite, renunciate Ioanni quae au- ditis & vidistis: caeci vident, claudi ambulant, leprosi munda- tur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euange- lizantur.] Et in illo pauperissimo statu, quo natus iacebat in praesepio pannis inuolutus offensa est diuina gloria illius cui ex cap. 7. Danielis Millia, Millium ministrant, & decies centies centena millia assistunt] quando Luca 2. multitudo militiae caelestis facta est laudantium Deum & dicentium, Gloria in excelsis Deo.] Item in statu illo ignominioso, quo quasi

crimino-

129.

130.

131.

criminosus pendeat in cruce, ostensum est Solis & Lunæ obsecratione, petrarum scissione, & aliis mirabilibus factis, quod esset verus Deus, nulli penitus peccato obnoxius. Sic enim *Matth. 27.* Centurio, & qui cum eo erant custodientes Iesum, viso terræ motu, & his quæ fiebant, timuerunt valde dicentes: Vere filius Dei erat iste.

Denique in abiectione statu, quo est in Eucharistia; suæ diuinæ maiestatis præsentiam miraculis non tantum olim, sed his quoque temporibus manifestauit, pro ea quam gerit Ecclesiæ suæ cura, ad conferuandum in ea cultum sanctissimo huic Sacramento delatum, summæ ac supremæ Dei maiestati conuenientem, vt patet ex personis, quas ad illius ministerium Ecclesia ipsa deligit. Primo, natus ex legitimo coniugio: secundo, ætate maturas: tertio, corpore non debiles nec difformes: quarto, fortuna, vt habeant vnde victum honestum comparent, vel voluntariam paupertatem sequantur: quinto, fama & opinione probatas: sexto, moribus castas, ita vt illas solemniter voto ad castitatem adstringat: septimo, pietate erga Deum ardentibus, quo fit vt illis stas preces satis longas iniungat quotidie recitandas. Fit etiam vt non promoveat illas statim ad tanti ministerij dignitatem; sed per plures gradus inferiorum ordinum. Denique regali Sacerdotio condignum, illis assignat externum habitum, vel tem scilicet talarum, cum corona.

Patet etiam ex templis, quæ ad eundem cultum extant magnifica: ritu solemniter ac vario mysteriosoque consecrata, & aucta altaribus ornatis auro, argento, marmoribus ac picturis. Itemque vasis, & vestibus, pulchritudine, elegantia & religione insignibus. Accedente vterius musico concentu tam instrumentorum, quam humanarum vocum, atque suffitu thuris, aliarumque rerum odoriferarum, ac demum luminum multitudine; vt quod potest, in terris regia celestis adumbretur, in qua gloriosus regnat is, qui suam præsentiam in Eucharistia nobis exhibere non dedignatur.

At dices iniici quoque in hominis stomachum sordibus ac fætoribus repletissimum. Respondetur, id esse indicium non vilitatis, sed adorandæ bonitatis, qua mediator Dei & hominum Iesus Christus tanto diuinæ gloriæ nostræ salutis arctis desiderio, vt tanquam granum frumenti cadens in terram (quod in ea putrefactum ac mortuum multum fructum adfert) sua tanta humilitate quasi in nihilum reductus, fructus diuinæ gloriæ, ac nostræ salutis ad Dei honorem germinat profertque vberissimos.

De sancta occupatione voluntatis.

SECTIO V.

EX parte demum voluntatis procuranda est puritas ab omni prava affectione, & dolor vehemens de perpetratis peccatis, cum firmo & perfecto proposito emendationis, exclusis omnibus occasionebus peccandi in posterum, & adhibita ori, sensibus, & cordi custodia diuini timoris.

Secundo, excitanda est in illa, vehemens cupiditas & famés huius admirabilis cibi per considerationem tot ac tantorum bonorum quibus cõplemur illius sumptione. Ex quibus ad vitandam proliuam nimiam, tantum attingemus, illam proportionem quadam id efficere in anima bene præparata, quod terrenus cibus efficit in corpore bene constituto. Primo enim spirituales gustum ipsius, mirabili suauitate afficit. Secundo vitam gratiæ in ea conseruat. Tertio apud perfectionem charitatis adducit. Quarto vires addit ad præclara agenda, & ardua foriter patienda. Quinto pietatis & deuotionis quasi succo, optimam ac colore viuam faciens, iucundam reddit ac amabilem. Quod est nos per illam diuinis donis augeri quibus sumus grati omnibus, neminem offendentes nostro exemplo, sed omnes ad virtutem prouocantes. Denique, quod summum est, ita nos cõiungit Christo, vt ei incorporeremur ipseque in nobis sit, & nos in ipso, ex quo hauriamus vitæ spiritum, sicut membra corporis ex capite: iuxta illud *Ioan. 6.* Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo.] Item Qui manducat me, & ipse viuet propter me.] Itaque si vitam longam desideras, audi veritatem ibidem dicentem: Qui manducat hunc panem, viuet in æternum:] simulque monentem. Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.]

Certe salute nihil est desiderabilius: quæ quidem à nullo, quæ ab eo, qui dignatur se nobis in Eucharistia dare, expectanda est; iuxta illud *Act. 4.* Non est in aliquo alio salus. Nec enim aliud nomē est sub cælo datum hominibus, in quo nos oporteat saluos fieri.]

Quid quæso melius potest homini contingere in hac vita tot miseris obnoxia, ac necessitatibus expolita, quam munimur esse præsentia Christi, cui data est omnis potestas in cælo & in terra, *Matth. vlt.* Et de cuius propensa voluntate subuenienti nobis, dubitari non potest; cum nos tanto amore complexus sit, vt se in cibum & pignus æternæ salutis daret. Idemque nos à sollicitudine nimia prouidendi necessitatibus huius vitæ reuocet, & polliceatur quærentibus regnum Dei, & iustitiam eius, necessaria omnia adicienda esse, *Matth. cap. 6.* neque dubitandum est, quin eadem & sciat, & velit, ac possit adicere, pro sua sapientia, bonitate, & potentia infinita. Ad cumulum accedit, quod illud expectandum sit votis omnibus, per quod Deo, pro sua maiestate, & infinitis in nos beneficiis, reddamus gloriam quæ fieri potest maximam. Ad id autem, tunc maxime possumus idonei esse, cum per susceptionem Eucharistiæ Christum in nobis manentem habemus; quandoquidem tunc nos totos ac nostra omnia æterno Patri offerentes, simul dilectissimum Filium offerimus, qui misericorditer se efficit nostrum. Quis enim tam nostrum est quam cibus quo vescimur?

Excitanda tertio loco est voluntas, ad tam insignem nostri amatorem redamandus, amore istius conditionibus cumulat, quibus referat dantis se nobis in cibum, amorem erga nos. Nempè vt primo quidem purus sit, quo ipsius gloriam solam quæramus; sicut ille vilitatem solam nostram spectat, non vllum suum commodum. Secundo, vt amor intimæ cuiusdam familiaritatis, quo nos totos illi cum piis & ardentibus colloquiis consecremus, qui sic se familiariter, intimeque exhibet nobis, vt in nostra etiam viscera se infuset. Tertio, vt sit fortis amor, qui scilicet nulla possit calamitate, aut incommodorum eluione extingui: sicut & ipse ita nos amauit, vt non recusat periculum innumerarum iniuriarum, cui expositus est in ipsa Eucharistia. Quarto, vt suauis sit, tanquam conceptus ex aduentu illius qui omnibus diuinis suauitatibus affluit, iuxta illud *Psalm. 33.* Gustate & videte quoniam suauis est Dominus, beatus vir qui sperat in eo.] Quinto, vt sit liberalis, quo nos, nostraque omnia velimus illi; quæ se, suasque immortalesque diuitias nobis communicat, vt diceret licet cum sponsa *Cant. 2.* Dilectus meus mihi, & ego illi.] Sexto, vt adeo potens sit ac flagrans, vt mortificatis spiritu, factis carnis; seu obtenta nostri victoria, sic dominetur in nobis ipse Christi amor, vt cum D. Paulo ad *Gal. 2.* liceat dicere: Viuo ego, iam non ego, viuunt vero in me Christus.] Septimo, vt effica sit; seu quo stabili firmoque decreto pro Christi gloria in animum inducamus, freti spe auxilij ipsius, vitia nostra corrigere, & virtutum studio incumbere; maxime humilitatis & patientiæ: quarum necessitatem inculcauit cum *Lucæ cap. 9.* dicebat ad omnes: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum & tollat crucem suam, & sequatur me.] In hoc autem Sacramento magister optimus dat illustra exempla: humilitatis quidem in eo, quod sub vili & fragili particula panis figura, offert se in sacrificium; verusque Dei Filius cum sit, & vnuerforum Dominus, sic diuinam suam maiestatem & gloriam occultat, vt de illius excellentia nihil appareat; perinde se habens, ac si nihilum esset. Nempè accidentia, sub quibus latet, perinde immutata relinquens, ac si ibi non esset: Sacerdoti peccatori submittit se eoque, vt ad consecrantis vocem statim sistat se, ac in manibus ipsius tradat pro arbitratu siue digne, siue indigne tractandum & sumendum: Neque ipse qui est Angelorum gloria & decus, dedignatur in spurcissimum sordidissimumque hominis peccatis venire & habitare: atque adeo qui Sanctus est Sanctus, cuius in cælo laudes sociæ exultatione omnes Sancti concelebrant, animæ peccatis variis contaminatæ consortium inire, ac benigne sufferre.

Exemplum vero patientiæ illustre in eo Christus dat, quæ se in sacrosancta Eucharistia habeat velut passivæ, quasi corpus mortuum, aut baculus in manu senis; non enim repugnat, nec contradicit, aut resistit Sacerdoti, etiam si contem-

mnatur,

innatur, ac etiam interdum ludibrio impudētissime habetur; sed pro illius arbitrio attoni se finit, & demittit, ac porrigit siue bonis, siue malis; itemque transferri, & siue in hoc, siue in illo altari, aliove loco collocari: atque quouis tempore, sub quavis hostia, & vbi cumque collocetur patienter expectat, etiam in tenebris, & solus derelictus; vt ipsum cum liberit ad eam ad percipienda bona ingentia, quæ liberalissime nobis offert, & dare paratissimus est. Quid igitur Domino tanta faciente & ferente pro seruo non faciet & non feret seruus? pro Domino, cui non vno, sed infinitis prope modum titulis, debet omnia? Consentaneum est sane, vt tota voluntate tam insigni exemplo inuitatus incumbat in studium humilitatis, & patientiæ, quibus pro Christi gloria se in sacrificium offerat, malorum propeffione iugiter macandū, & annihilandum: sicut Christus ipse immutabili proposito, non obstantib. iniuriis, quas patitur, semetipsum in Eucharistia Deo tradit pro nobis oblationem; non semel, & vno tantum loco, sicut in passione; sed quotidie, innumerabilib. pene vicibus, ac plurimis locis.

Porro magnitudo amoris quem erga suos fideles Christus Dominus ostendit in Eucharistia patet. Primo ex vehementia affectus, quam indicauit Luc. 22. illam instituturus dicens: Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum antequam patiar. Secundo, ex tempore institutionis; nempe in qua non de tradebatur, ex priori ad Corinth. cap. 11. Sedum ab inimicis de illo occidendo agebatur, ipse donum hominibus contulit, quo nullum pretiosius est, aut dignius, vt ex antedictis satis patet; ac in cibū qui digne sumptus viuificat vita beata & æterna. Tertio patet, ex modo eiusdem institutionis, qui fuit; quod ipse Dominus pro nobis subiturus mortem, quasi condens testamentum: cum in morte commendaturus esset Deo Patri suum spiritū & Ioanni matrem suam, atque hinc sponsam suam Ecclesiam (per illud Ioan. 19. Mulier ecce filius tuus, latroni daturus paradysum, & militibus sua vestimenta relictaurus. Prædie quam pateatur, ex citato cap. 11. sacrosanctum suum corpus sumendum in cibum, qui vitam eis afferret æternam, fidelibus legauit quando suis Discipulis dixit, Accipite & manducate, hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur, Matth. 26. Quod legatum tanta firmitate ratum esse voluit, vt nullis hominum peccatis reuocaretur: tamq; amplum, vt ad omnes fideles extenderetur: nec quemquam benevolentem excluderet a participatione tanti beneficij.

Te ergo considera insigni amore cum cæteris fidelibus præuentum a suavissimo Domino IESU, vt condenti testamentum misericorditer cum eis occurreris; teque tantopere amantem omnibus viribus redama: nec am r proprius te remoretur; cuius abnegandi tam singulare motium habes in Eucharistia, in qua Christus tanquam omnem sui curam deponens, relinquit se Sacerdotis arbitrio tractari vt ante habitum est, ac tanquam agnus coram tondeute se non apertens os suum, iuxta Isaiam cap. 53. se totum permittit ei, cuius plerumque vltima aut etiam nulla cura est ipse. Quæ tanta ac talia, homo Christiana fide imbutus, considerans amore sui geri à filio Dei, mirum est si accessurus ad hoc sacrum conuiuium, quod est memoriale acerbissima passionis pro ipso obita, non inardescat redamando se tantopere amantem; aut saltem inardescere expectat, illud ex animo vsurpans. Absorbeat Domine IESU Christe mentem meam ignita & melliflua vis amoris tui, ab omnibus quæ sub cælo sunt, & amore amoris tui moriar, qui amore amoris mei dignatus es in cruce mori.

De iis que in ipsa communionem, & post eam agenda sunt.

SECTIO VLTIMA.

Vbi ventum fuerit ad communionem, excitato dolore de peccatis; & facta illorum generali, vt assolat, confessio- ne, petitaq; de illis à Deo venia, excitandus est animus ad læticiam ex aduentu tanti Regis; & instaurata consideratione summe & adorandæ maiestatis Christi, nãtræque vilitatis: ad eum suscipiendum, cum magna veneratione accedendo, dicendum est deuote: Domine non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur anima

mea. Deinde, sine strepitu verborum curandum est cœlestem hospitem in domum inducere animo bene collecto, meditando ipsius Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi præsentem maiestatem, stipatam cœlestium ciuium agminibus, ipsumque panem de cœlo verum & viuificum, cum humilitate ac reuerentia, quam fieri potest maxima, sumendo de manu sacerdotis, quasi de manu ipsius Christi, cuius ille adiunxerit est: ac studendo internam habere animi læticiam cum gratitudine summa erga tanti beneficij largitorem Deum: non secus ac si positus in paradiso terrestri cum Adamo, de fructu arboris vitæ satiarer; pascens scilicet animam meam de Christi humilitate, aliisque virtutibus; illas cogitando vehementerque appetendo; & sic in ipsum Christum transformari optando vt tota mea mens & cogitatio, voluntas & desiderium semper in eo fixa sit & firma, immobiliterque radicata.

Suscipiens autem Christus Dominus sub tectum nostrum, cum officiosi timoris significatione, & magno desiderio ei placendi, obsecrandus est, ac humiliter rogandus, vt dignetur per suam gratiam, stabilem in nobis sedem figere, nec permittere nos vnquam ab ipso separari; cor ipsum nostrum resignando omnino in manibus eius, vt illud fingat suo arbitratu, & conformet suæ sanctissimæ voluntati: solus illud possideat, qui solus illud fecit: sitque super illud æternum & immobile signaculum. Cui resignationi succedere potest actus amoris, quo ipsum, in quo omne bonum nostrum consistit, toto cordis affectu amplectamur. Deinde admiratio tam immensa benignitatis ipsius, vt non iam Virginis omnibus virtutibus ornatissimæ, diuinaque gratia plenissimæ exhorrescat vterum (quod ipsa etiam sancta Ecclesia in eo miratur) sed quod in nostro corpore tanquam in immundo stabulo versari non patet sibi graue & indecorum. Præterea confessio propriæ imbecillitatis, qua nos impares profiteamur prædicandis laudibus tantæ benignitatis ac liberalitatis erga nos diuinæ. Ideo enim Ecclesia ad auxilium cæterarum creaturarum, non modo earum quæ sursum sunt in cælo, sed etiam earum quæ deorsum in aere, aqua, & terra, Sacerdotes compellit recurrere; cum imponit illis recitandum post Missam canticum trium puerorum, Benedicite omnia opera Domini Domino.

Quarto, ex inspectore agenda sunt gratiæ maiestati diuinæ, quæ dignata est tam pretioso & admirando cibo nos satiare. Ad quod accommodata est illa D. Thomæ oratio, Gratias tibi ago Domine sancte Pater &c. Cum qua gratiarum actione coniungenda est oblatio, qua nos cœlesti Patri offeramus totos, diuino quidem conspectu ipsius indignos, sed in nobis tanquam in pixide habentis Christum, per infinitam suam misericordiam affectum nostrum; ad eo pixidem simul & contentum in ea offerentes cum debito cordis affectu, faciamus oblationem dignam Deo, eiq; gratissimam. Ad quem affectum procurandum, vt oblatio nostra in conspectum diuinæ maiestatis cum odore suauitatis ascendat, recurrendum est ad Christum per illam orationem D. Bonauen. Transige dulcissime IESU medullas & viscera animæ meæ suavissimo ac saluberrimo amoris tui vulnere, &c. implorataque Spiritus sancti assistentia, & Beatæ Virginis, aliorumque Sanctorum suffragia. Quinto, quasi oblata opportunitate negotiandi cum Domino nostro de rebus maximi ponderis, puta de cælo, & vita beata, de nostra ac nostrorum salute, de iis quæ ad defensionem & amplificationem Ecclesiæ pertinent, & aliis similibus; ea que necessaria putamus, postulabimus; nominatim autem nobis gratiam ad eas culpas euitandas, quas aduertimus in nobis grauiores, & magis noxias esse, recitando Pater, & Aue, &c. Postremo renouandum est propositum nostrum abstinentiæ & diligenter cauendi ab eo quod offendat Dominum nostrum sanctissimum; statuendo nos velle custodire mentem & cor, perinde ac si pixidem sanctissimi Sacramenti in manu tenentes circumferamus; memores quod vnde quæ septi sumus Angelis tanquam Christi nobilibus aulicis comitantibus suum regem: prout inculcat D. Laurent. Iustinianus in sermone quodam præclaro, quem fecit sacrosancta Eucharistia.

Nec vero tantum cauendum est ab offensis hospitis no-

136.

VAL
CIS
Pater

stri cœlestis, sed etiam exhibendum est illi obsequium: tum lectione, & auditione rerum piarum, tum etiam executione operum pietatis: parque est, ut tanquam de manibus inimicorum nostrorum liberati seruiamus illi in sanctitate & iustitia coram ipso omnibus diebus nostris: mercedem gloriæ ipsi miserante tandem recepturi. Cui laus est, honor & gloria, in sæcula sæculorum, Amen. Finem tandem huic capiti imposituri monebimus rei dignitatem exegisse, ut illud faceremus longius. Ex abundantiore mensa quisque capiet quod sibi necessarium inueniet: nec negliget documenta, quæ aliis citatis dat Henricus in sua summa lib. 8. cap. 49. §. 1. his verbis: Dum sumit, caueat ne quid decidat, non masticet, sed reuerenter traiciat, ne quid dentibus hæreat: si hæsit palato, vel calici particula hostiæ, decentius est ut cum ablatione etiam iterata traiciat, quam tactu digiti Sacerdotalis: nec mox post communionem expuat, propter reliquias. Decet, ne statim alios cibos ingerat, qui misceantur cum speciebus Eucharistiæ in stomacho. Seruentur etiam circumstantiæ loci: communiter enim non decet per bullam aut priuilegium communicare sine honesta causa in priuato sacello domus secularis: nec horis indebitis quibus non celebratur, quamuis iure nulla hora determinetur, dummodo homo ieiunus sit: hæc ille. De peccato mortali quod committi potest suscipiendo Eucharistiam de manu mali ministri, iudicandum est per ea quæ ante dicta sunt lib. 1. cap. 14. sect. 3.

CA P V T VIII.

De effectibus Eucharistiæ.

S V M M A R I V M.

- 137 Effectus Eucharistiæ in eo quo digne suscipitur.
 138 Qui in anima producantur, reducuntur ad promotionem ad bonum, & ad reuocationem a malo.
 139 Effectus præseruationis animæ a peccato: & collationis diuinæ gratiæ ex opere operato.
 140 De hoc eodem effectu, cum plures species sacramentales ferrosam sumuntur.
 141 Effectus præseruandi à mortalibus & liberandi à venialibus.
 142 Eucharistiæ sumptione non remitti potest peccato debitam, quomodo intelligendum.

HORVM explicationem D. Thom. persequitur in 3. par. quest. 79. ubi multo Suarez tam in cõment. quam in disput. 63. & 64. sed quia remotiora sunt à nostro instituto, contenti erimus aliquot documenta tradere, quibus ea quæ præcipua sunt attingemus.

Primum est: Eucharistiam non tantum in anima, sed etiam in corpore suscipientis multa efficere, & maxime tria, quæ in cit. disp. 64. Suarez late explicat.

Primum est: fomitem peccati, ardoremque concupiscentiæ minuere, & bonos affectus in appetitu sensitiuo excitando, reddere hominem promptum & alacrem ad vitam ex virtute agendam: per abundantiam enim charitatis, quæ in hoc Sacramento confertur, affectus voluntatis redundantes in appetitum sensitiuum, causant in eo concupiscentiæ & terrenorum affectuum moderationem.

Secundum est, resurrectio & gloria corporis, quam ij qui fuerint huius cibi cœlestis participes consequentur: non tantum ratione gratiæ & gloriæ animæ, sicut cæteri beati, sed etiam hoc speciali titulo (prout declarat Suarez in eadem disput. 64. sect. 2. col. 3.) quod habuerit carnem suam, carni Christi coniunctam per susceptionem huius Sacramenti: iuxta illud Domini, Ioan. 6. Qui manducat hunc panem viuet in æternum, & Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in nouissimo die. Tertium est, vnio cum Christo, de qua inter alia multa Suarez in sequen. sect. 3. colum. antepenult. sic habet. Quando Christus digne sumitur, realiter coniungitur suscipienti: quia vere ac proprie intra ipsum constituitur, & quasi quodam corporali amplexu apprehenditur. Ex quo fit, ut quamdiu Christus ibi adest, quantum est ex Sacramenti virtute, illum à quo susceptus est, ex-

citer ut diligit, affectuque complectatur ipsum, quem habet corporaliter præsentem.

Secundum documentum est: Omnes effectus, quos Eucharistia producit in anima, posse ad duo capita reuocari, nempe ad promotionem ad bonum spirituale, & ad reuocationem ac liberationem a malo spirituali siue culpa, siue peccatæ: prout declaratur sequentibus documentis.

Tertium est: Huius Sacramenti susceptionem, promouere animam ad bonum: quoniam confert ei augmentum gratiæ habitualis, conciliatque ei quædam actualia auxilia diuina (de quibus copiose Suarez disput. 63. sect. 9.) ut per charitatis & aliarum virtutum exercitium resistens ardori concupiscentiæ, possit vitam suam spiritualem conseruare.

In quo quidem augmento & actualibus auxiliis consistit ea sacramentalis gratia, quæ est proprius ac primarius huius Sacramenti effectus: quo scilicet diuinus iste cibus id præstat in anima, quod corporalis cibus in corpore, ut bene declarat B. Thom. in citata quest. 79. art. 1. Nam roborat augetque charitatem & cæteras animæ virtutes tanquam animæ vires, æstu quodam concupiscentiæ imminutas: restaurat, sicut corporalis cibus restaurat illud quod actione caloris naturalis perditum est in corpore. Nec refert, quod cætera Sacramenta idem præstare censeantur: nam id principaliter conuenit huic Sacramento, tanquam omnium præstantissimo, atque re ipsa continente fontem omnium gratiarum. Vnde Ioan. 6. dictum est à Domino: Caro mea vere est cibus. Denique delectat animam, quia per hoc Sacramentum maxime excitatur in anima deuotio, & charitatis feruor: replendo eam dulcedine diuini sui saporis. Vnde in Ecclesiastico officio dicitur panis de cœlo, omne delectamētum in se habens. Item pinguis panis Christi Christi delicias præbens Regibus, & adeps frumenti quo satiat nos Dominus.

Quod autem aliquando à lumentibus non sentitur talis delectatio & suauitas, ex eo nascitur (ut ex Guiliel. Parisiensis habet Gregor. à Valent. tom. 4. disput. 6. quest. 7. puncto 1. col. 1287.) quod peccatis venialibus male affectum habeant animæ palatum, nec rem tantam secum reputent, quantum requirunt ad feruorem charitatis: qui tunc maxime in voluntate fouetur, cum cibus iste per meditationem pie illi ab intellectu quasi masticatur.

Cæterum non tam gratiæ augmentum, sed quandoque etiam primam gratiam, & peccatorum mortalium remissionem Sacramentum illud conferre, multorum Theologorum sententia est, quam refert & sequitur Suarez disput. 63. sect. 1. ubi etiam contrariæ sententiæ rationes soluit clare. Vide antedicta lib. 16. cap. 6. sectione priore, & Greg. à Valen. in citato puncto 1.

Quartum documentum est, Sacramentum istud facere, ut anima præseruetur à peccato, perseueretque in bono. Cibi enim proprium est suppeditare robur ad vitam producendam, & ad resistendum illi contrariis. Talem autem effectum Eucharistia producit; ex D. Thoma 3. part. quest. 79. artic. 6. Namque prout hominem Christo coniungit per gratiam, roborat vitam spiritalem, tanquam spiritualis cibus, & spiritualis medicina. Et prout signum quoddam est passionis Christi, per quam victi sunt dæmones, roborat animam aduersus insurgentes dæmonis tentationes: quandoquidem ex D. Chrysost. homil. 45. in Ioannem: tanquam Leones flammam spirantes ab ipsa sacra mensa discedimus terribiles affecti Diabolo.

Quintum documentum est: Hoc Sacramentum (nisi ponatur obex) spirituale effectum gratiæ ex opere operato conferre, in ipsius vera & reali mädicatione: seu cum ipsum missum in os ad stomachum transmittitur. Istud colligitur ex verbis Domini, Ioan. 6. Qui manducat me, viuet propter me. Et Qui manducat hunc panem viuet in æternum. Confirmaturque ex eo, quod in omnibus Sacramentis gratia confertur per ipsorum applicationem ad subiectum: nempe ad hominem eiusdem gratiæ capacem: Sufficiet autem subiecto applicatum hoc Sacramentum dicitur, quando manducatum est seu transmissum ad stomachum: etenim datur per modum cibi, qui per huiusmodi transmissionem dicitur applicari.

Plura de hac re Suarez, in eadem disput. 63. sect. 4. docens in sequenti §. & 6. plures species sacramentales successiue sum-